

WAT DOEN WE, EN GAAN WE DOEN

Voorwoordje door de voorzitter.

Beste Leden,

Hierbij de tweede Nieuwsbrief van onze afdeling. Het idee om een nieuwsbrief te sturen is ontstaan uit de wens van het DT-bestuur om een beter contact met de leden te maken. Zoals de titel al aangeeft willen we via dit media vertellen waar we mee bezig zijn, plannen en veranderingen en tevens een blik op de toekomst. Een voorbeeld van veranderingen is de snelle reactie om goede sprekers te vinden die bereid waren voor onze leden meer helderheid te brengen rondom de stikstof problematiek van vorig jaar. Het blik op de toekomst houdt ons als bestuur erg bezig in deze snel veranderende wereld wat betreft duurzaamheid in de techniek. Zo willen wij naast het aanbieden van excursies, nu ook meer aandacht geven aan lezingen. We onderhouden ook contact met andere afdelingen en verenigingen buiten het KIVI en denken hierbij dan aan samenwerken om beide partijen te versterken en te informeren.

We hebben dit jaar een enquête naar alle leden gestuurd met als doel een gevoel te krijgen naar de belangen van de leden. Hierop kwamen niet veel reacties en we willen dit gaarne nogmaals rondsturen om te leren wat U, als DT lid zou willen zien van onze afdeling of wat U zou kunnen/willen aanvullen. De afdeling is er voor ons allen en eenieder die ergens aan mee wil werken of wat te bieden heeft, bijvoorbeeld door innovaties via zijn of haar werkzaamheden, horen wij graag aan. Sinds een jaar of 5 zijn we bezig met de Meet & Greet, een mooie en gezellige bijeenkomst waar sprekers ons komen informeren en waar we gelegenheid hebben om elkaar beter te leren kennen. Dit jaar hopen we op 20 Maart weer een mooie Meet&Greet gelegenheid te kunnen verwezenlijken.

Het DT-bestuur wil dus graag de andere leden beter leren kennen en daarbij de teamvorming beter te onderbouwen.

Dank voor Uw aandacht,
namens het DT bestuur, Wim

Doe mee met een actie, breng uw kennis in,
praat mee of schrijf mee, of volg ons op de voet.

BESTUUR KIVI DT, We zijn:

Wim van Beers,	Voorzitter
Thomas Collette,	Secretaris
Karl Wijngaarden	Financiën
André Dijkmans	
Ton Mekel	
Ton van Oostwaard	
Elma Schoenmaker	
Jan Assink	(ondersteuning via Klankbord groep)
Contact :	dt@kivi.nl of direct aan een van de bestuursleden.

Onze Meet & Greet

Aankondiging

De Meet & Greet vindt plaats op 20 Maart 2024 in Driebergen (Antopia).

Het Thema voor dit jaar is: "Duurzaamheid in de Bouw en auto-industrie".

Aanvang is 15:00 uur en na 2 dagdelen gescheiden door een licht diner stoppen we om 21:00 uur.

Twee korte lezingen in het eerste dagdeel over de situatie in de bouw en twee korte lezingen in het 2^e dagdeel over de positieve ontwikkelingen in de automobiellindustrie.

En natuurlijk een goede gelegenheid voor ontmoetingen en verdere gespreksvorming.

Uitnodiging komt spoedig via de gebruikelijke weg, op www.kivi.dt.

WAAROM GAAN WE MEER DOEN ALS AFDELING?

KIVI Duurzame Technologie nodigt uit tot *meewerken en meedenken*. De meeste ingenieurs zijn daarin weinig of niet geschoold. En het *samenwerken en meewerken, meedenken- onderwerp* wordt in het algemeen nog niet op scholen gegeven, en zeker niet vanuit de technische/economische/duurzame insteek. KIVI DT wil waar nodig samenwerken met de Afdeling "Filosofie & Techniek" om dit denkproces te optimaliseren.

De ingenieur van de nieuwe duurzame bedrijvigheid zal met nieuwe technieken meegroeien, schonere grondstoffen en energiebronnen leren kennen, en tegelijk veel nieuwe bedrijvigheid leren kennen. Denk aan de groene chemie, de nieuwe landbouw en landbouwtechnieken, de nieuwe maakindustrie en de grote hergebruik opgave. Ook zijn er grote veranderingen bij onze multinationals die op stapel staan.

Draagvlak voor verbreding wordt welkom geacht, volgens De Ingenieur: Nieuwe technieken volgen en verbeteren totdat het gebruik op grotere schaal mogelijk wordt en weer wijzigen, dit is iets dat vaker voorkomt, nu we in zo'n grote meervoudige transitie zitten.

Allerlei vormen van verbetering zijn mogelijk, soms alleen al bij certificering, zoals Bayer dat doet, gebruikt hij de certificering om een hele nieuw netwerk met leveranciers aan te boren. En certificering zelf is vaak ook onderwerp van gesprek, er zijn er meerdere, en met andere invalshoeken.

Er wordt in veel bedrijven fors geïnvesteerd, in de klimaatvriendelijker bedrijfsvoering, maar we zien dit nog niet genoeg terug in onze gesprekken, en tegelijk is het ook een lange weg.

Altijd belangrijk is, vooral bij zoveel nieuwe ontwikkelingen om je heen, om als ingenieur goed te begrijpen *a.* waarop de ontwikkelingen gebaseerd zijn? *b.* met welke technieken men werkt? en *c.* welke certificatiesystemen wel of niet gebruikt worden? Of *d.* welke grondstofkwaliteiten worden gekozen? Steeds is er een beslissing genomen, die de toekomst min of meer anders inricht. Dus de vraag is steeds: Waarom ga je waarvoor aan de slag. Zonder hier breder over te communiceren zijn we niet efficiënt bezig.

Een andere houding is daarom nodig, zie onze verzoeken hieronder.

Deze duurzame vakgroep is actief en nodigt u uit om hieraan mee te bouwen met de organisaties die ons hiervoor uitnodigen.

Elma Schoenmaker

Verzoek 1

BIJSCHOLINGS INITIATIEF KIVI DT via SCHOLEN EN UNIVERSITEITEN IS ONDERWEG.

We willen veel doen voor onze leden en dat zal onder andere inhouden dat we aandacht besteden aan nieuwe ontwikkelingen binnen verschillende vakgebieden.

Van ons als ingenieurs zal meer gevraagd worden om met de nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden maatschappelijke vraagstukken via nieuwe materialen en producten antwoord te geven op de uitdagingen van de samenleving in de toekomst.

De maatschappij gaat zeker nog meer kijken naar (vragen van) ingenieurs en bij hen zoeken naar oplossingen voor vraagstukken mbt. duurzame- en recyclebare-materialen, minder energie gebruik en verspilling. Oplossingsmanieren zullen komen door het toepassen van nieuwe mogelijkheden:

- Kunstmatige intelligentie
- Chat TPG
- Algoritmes

Maar de ingenieur moet zelf kritisch leren zijn, met een brede groep samenwerken, de focus zoeken door nieuwe ontwikkelingen heen, én het zicht op de ontwikkelingen goed kunnen monitoren.

De ingenieur zal zeker meer betrokken worden bij onderzoek dat nog zit in de wetenschappelijk fase, om de uitkomsten sneller zoals wij dat zeggen naar de markt te kunnen brengen.

De huidige ingenieur heeft niet geleerd zich bij elke stap die hij zet zich af te vragen klopt het wat ik stel of zeg. Dit in tegenstelling tot wetenschappers (onderzoekers).

We verwachten dat de ingenieur van nu mogelijkheden heeft om beter gestructureerd te ontwerpen maar de naïeve ingenieur echt bewust moet worden gemaakt hoe krachtig deze methoden zijn.

Je zie ook nu dat gerenommeerd instituten aangeven: we moeten de maatschappij (en zeker ingenieurs) trainen om langs filosofische denklijnen en met ethische spelregels (standpunten) sterkere beslissingen en ontwerpen te maken.

Verder heeft het bestuur bedacht dat we drie hoofdgroepen mbt. doelen moeten hebben:

- 1) Kennis
- 2) Vaardigheid
- 3) Houding

De eerste twee doelen zijn meestal goed verzorgd bij Nederlandse ingenieurs. De houdingsdoelen hebben we eens nader beken en tegen het licht gehouden. Daarmee gaan we al aan de slag. Indien u dit graag mee wilt maken bent u van harte welkom.

Ton Mekel

Verzoek 2

Voor een duurzame landbouw organiseren we al een aantal technische stikstof uitstoot verbeteren in de grotere stallen. Een brede 5 tal lezingen. We zoeken mensen die hiermee, samen met de WUR graag verder willen werken.

Op onze eigen manier kunnen we snel technieken verder doorlichten en mogelijk iets betekenen.

We werken al met een leuke groep samen hieraan, maar u bent welkom.

Elma Schoenmaker

Wat gaat de tijd snel!!!!

John Susebeek neemt na meer dan 11 jaar lid te zijn van de vak afdeling Duurzame Technologie afscheid, hij was energie coördinator bij de University of Twente.

Jouw invalshoek gaf een meerwaarde aan de inbreng in de vergaderingen van het bestuur van de vakgroep. Ik denk daarbij aan:

- Ingenieurs hebben vaak moeite met goed communiceren naar derden. Jij hamerde hier regelmatig op.
- De discussie over de naamsverandering in 2014 van de vak afdeling van Milieutechniek, Voedsel & Groen naar Duurzame Technologie.
- Samen met Jan-Joris kwam je met het idee om als KIVI naar de duurzaamheidsconferentie in Parijs te gaan. Het ging toch uiteindelijk niet door, maar het staat er nog steeds op.
- Het met Jan-Joris organiseren van de H₂-conferentie met 115 deelnemers (maximaal toelaatbaar aantal deelnemers): Toen nog door velen gezien als een vaag hersenspinsel en dagdromen. Inmiddels praat de hele wereld over H₂ als een belangrijke groene energiedrager.
- Het idee van de keukentafelgesprekken in Lochem over vergroening op het gebied van energie: bottom-up wordt inmiddels door alle lagen van de overheid gepromoot; burgers betrekken in alle ontwikkelingen, ideeën van burgers ter harte nemen door de bestuurders van gemeenten, etc.

Kortom een mooie lijst van activiteiten waar in het kader van duurzaamheid en communicatie jij mee kwam en een duidelijke hand in hebt gehad.

Als oud-voorzitter dankt André Dijkmans John voor zijn inbreng.

BLOGGEN

Blog 1 Dialoog warmtepompen, wanneer efficiënt?

We kregen drie stukken van de hand van Jac van den Broek (Filosofie & Techniek) over het energiegebruik van warmtepompen. We maken graag over warmtepompen een bredere discussie mogelijk. Dit doen we in de vorm van een blog. Zie de website van KIVI duurzame technologie, waar u deze blog **Dialoog warmtepompen, wanneer efficiënt?** kunt vinden.

Blog 2

Ook zouden we graag een 2de blog starten over de **Milieuwinst van plantaardige eiwitten en vezelgrondstoffen uit planten.**

Wie wil hierin vragen stellen en/of meeschrijven,
we zoeken iemand die daar graag over meeschrijft en er zijn al ideeën.
En voorbeelden en wijze lessen wil delen.
Wilt u met ons via bovenstaande mailadres contact opnemen tav. Elma

TWEEDE SCHIL ROND ONS BESTUUR

DUURZAAMHEID IS EEN BREED BEGRIP EN GAAT DOOR VEEL VAKGEBIEDEN HEEN. We willen actiever worden.

We komen graag in contact met mensen (leden) die vanuit de praktijk of ondernemerschap, kennis en ervaring hebben met duurzaam werken. Onze ambities zijn groot vanwege de grenzen aan de aarde.

MILIEU-wijzigen van schade aan milieu door nieuwe ontwerpen bijv. of aanvullen van biodiversiteit
SOCIAAL- meer letten op sociale gevolgen van ons handelen

Armoede, ongelijkheid, ongelukkig zijn met onvoldoende aandacht voor verschillen tussen mensen.
Dit denken kan dan in de vormgeving van de productie, in de producten zelf en in goede omgang met mensen voorkomen worden.

BESTUURLIJK – bestuurlijk goed aansturen 'governance', met een goed beleid voorkomt een aantal problemen.

U kunt ons mailen met suggesties.

Mail contact zie hierboven t.a.v. Wim voorzitter.

Limburg: duurzaam stadskantoor.

<https://www.kivi.nl/afdelingen/regio-limburg-zuid/activiteiten/activiteit/stadskantoor-venlo-een-andere-kijk-op-duurzaam-ontwerpen>

Graag tot ziens:

Jan Weerts

Verzoek 3

NIEUWE ACTIVITEITEN

- Jonge ingenieurs en Hbo'ers in opleiding willen we met meer maatschappelijke thema's in aanraking brengen, die ze vanuit hun vak tegen gaan komen.
- Thema's rond:
Maatschappelijke oriëntatie van duurzame techniek
- Leren nadenken over de nieuwe uitdagingen
Samen werken
Ook met ondernemers
- We willen deze jonge groep graag trakteren op een aantal werkgroepen en scriptie mogelijkheden.
- We werken samen met HBO- bedrijfsleven – en met andere KIVI-vakgroepen.
Wilt u meedoen. Mail dan naar boven genoemd e-mailadres in deze nieuwsbrief, tav. Ton Mekel.

Aankondiging lezingen

In maart of april 2024

Lezing: Landschapontwikkeling in Amsterdam en omgeving.

In maart of april 2024

Lezing: Bio raffinage, nieuwe grondstoffen, koppelen Agro en Groene Chemie

Over dit jaar 2024

We willen meer contact met onze leden en deze nieuwsbrief is één van onze acties.

We zijn blij dat u deze NB leest en hopen u spoedig te ontmoeten.

Samen kunnen we meer. Wim van Beers

DT, ACTIVITEITEN tot nu toe

Activiteiten AFGELOPEN JAAR KIVI AFDELING DUURZAME TECHNOLOGIE	<i>Datum</i>	<i>Aantal deelnemers</i>
Bedrijfsbezoek Gieterij Zalco Vlissingen O.	20-09-2022	20
Bedrijfsbezoek Yara Sluiskil	20-09-2022	20
Bezoek TU Eindhoven		Voorzitter overleg
Bedrijfsbezoek Kameleon Solar Roosendaal		20
Meet & Greet Driebergen, diverse lezingen, w.o. eerste lezingen stikstofproblematiek	23-03-2023	40
Tweede ronde lezingen stikstofproblematiek Sprekers zie poster laatste pagina	12-04-2023	40
Derde ronde lezingen stikstofproblematiek Sprekers zie poster	17-05-2023	40
BEZOEK Örstedt windmolen park	22-09-2023	20

Een woordje over de stikstoflezingen.

In samenwerking met de Wageningse Universiteit en Research Centre zijn 7 lezingen verzorgd. Daaruit ontstond een aardig beeld over de nieuwe stallen die minder uitstoot van stikstof kunnen realiseren. De Voorwaarden werden besproken, ook de sensoren, en verbetering van deze metingen t.b.v. ook het management van het bedrijf.

De lezingen werden goed bezocht en er werd enthousiast en precies gediscussieerd met de sprekers. De samenwerking smaakte naar meer. Voor een beeld van de lezingen zie hieronder.

Probleemschets stikstofcrisis in de landbouw en achtergronden.
SPREKER: prof. dr. ir. Wim de Vries, hoogleraar (WUR) milieusysteemanalyse, leerstoel "Integrale stikstofeffectanalyse": onderzoek met name op effecten van de toevoer van stikstof, fosfaat, zuur en zware metalen aan landbouwgronden en bosgronden op lucht-, bodem- en waterkwaliteit.
Wat gaat er gebeuren bij de gemiddelde gangbare boer? SPREKER: Alex Datema, vz van BoerenNatuur maar vanaf 1 mei as directeur Food & Agri bij de Rabobank

Rapport Remkes, wat kan er wel? Het grotere plaatje waarop aangestuurd wordt in landbouw transitie.
SPREKER: Martin Scholten, Advisor at Wageningen University & Research; Aarhus University and Imago.
De rol van technische innovaties bij het oplossen van de stikstofproblematiek met effectief en aantoonbaar resultaat.
SPREKER: Nico Ogink, onderzoeker Milieu en Veehouderij (WUR).

Landbouwtransitie: Wat gebeurt er in de provincie?
SPREKER: Manager Programma landbouw Provincie Gelderland.
Economische actoren bij het stikstofprobleem: business cases
SPREKER: Roel Jongeneel, universitair docent, Senior Scientist bij Wageningen Economic Research: EU landbouw- en voedselbeleid, market outlooks, de zuivelsector en milieu-issues (incl. biodiversiteit)